ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๘ ประเทศสหรัฐอเมริกา

แปล โดยพยัญชนะ

๑. เอกสฺมึ หิ สมเย มหาโมคฺคลฺลานตฺเถโร ลกฺขณตฺเถเรน สทฺธึ คิชฺฌกูฏปพฺพตา โอตรนฺโต ทิพฺเพน จกฺขุนา ปญฺจวีสติโยชนิกํ อชครเปตํ นาม อทฺทส ฯ ตสฺส สีสโต อคฺคิชาลา อุฏฺฐหิตฺวา ปริยนฺตํ คจฺฉนฺติ ปริยนฺตโต อุฏฺฐหิตฺวา สีสํ คจฺฉนฺติ อุภยโต อุฏฺฐหิตฺวา มชฺเฌ โอสรนฺติ ฯ เถโร ตํ ทิสฺวา สิตํ กตฺวา ลกฺขณตฺเถเรน สิตการณํ ปุฏฺโฐ อกาโล อาวุโส อิมสฺส ปญฺหสฺส พฺยากรณาย สตฺถุ สนฺติเก มํ ปุจฺเฉยฺยาสีติ วตฺวา ราชคเห ปิณฺฑาย จริตฺวา สตฺถุ สนฺติกํ คตกาเล ลกฺขณตฺเถเรน ปุฏฺโฐ อาห ตตฺราหํ อาวุโส เอกํ เปตํ อทฺทสํ ตสฺส เอวรูโป นาม อตฺตภาโว อหนฺตํ ทิสฺวา น วต เม เอวรูโป อตฺตภาโว ทิฏฺฐปุพฺโพติ สิตํ ปาตฺวากาสินฺติ ฯ สตฺถา จกฺขุภูตา วต เม ภิกฺขเว สาวกา วิหรนฺตีติอาทีนิ วทนฺโต เถรสฺส กถํ ปติฏฺฐาเปตฺวา มยาเปส ภิกฺขเว เปโต โพธิมณฺเฑเยว ทิฏฺโฐ เย จ ปน เม วจนํ น สทฺทเหยฺยุ เตสนฺตํ อหิตาย อสฺสาติ น กเถสึ อิทานิ โมคฺคลฺลานํ สกฺขึ ลภิตฺวา กเถมีติ วตฺวา ภิกฺขูหิ ตสฺส ปุพฺพกมฺมํ ปุฏฺโฐ พฺยากาสิ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. กสฺสปพุทฺธกาเล กิร สุมงฺคลเสฏฺฐี นาม สุวณฺณิฏฺฐกาหิ ภูมิยํ ปตฺถริตฺวา วีสติอุสภฏฺฐาเน ตตฺตเกเนว ธเนน วิหารํ กาเรตฺวา ตาวตเกเนว วิหารมหํ กาเรสิ ฯ โส เอกทิวสํ ปาโต ว สตฺถุ สนฺติกํ คจฺฉนฺโต นครทฺวาเร เอกิสฺสา สาลาย กาสาเวน สสีสํ ปารุปิตฺวา กลลมกฺขิเตหิ ปาเทหิ นิปนฺนํ เอกํ โจรํ ทิสฺวา อยํ กลลมกฺขิตปาโท รตฺตึ วิจริตฺวา นิปนฺนมนุสฺโส ภวิสฺสตีติ อาห ฯ โจโร มุขํ วิวริตฺวา เสฏฺฐึ ทิสฺวา โหตุ ชานิสฺสามิ เต กตฺตพฺพนฺติ อาฆาตํ พนฺธิตฺวา สตฺตกฺขตฺตุํ เขตฺตํ ฆาเปสิ ฯ สตฺตกฺขตฺตุํ วเช คุนฺนํ ปาเท ฉินฺทิ สตฺตกฺขตฺตุํ เคหํ ฆาเปสิ ฯ โส เอตฺตเกนาปิ โกปํ นิพฺพาเปตุํ อสกฺโกนฺโต ตสฺส จูฬุปฏฺฐาเกน สทฺธึ มิตฺตสนฺถวํ กตฺวา กินฺเต เสฏฺฐิโน ปิยนฺติ ปุจฺฉิตฺวา คนฺธกุฏิโต อณฺฑํ ตสฺส ปิยตรํ นตฺถีติ สุตฺวา โหตุ คนฺธกุฏึ ฆาเปตฺวา โกปํ นิพฺพาเปสฺสามีติ สตฺถริ ปิณฺฑาย ปวิฏฺเฐ ปานียปริโภชนียฆเฏ ภินฺทิตฺวา คนฺธกุฏิยํ อคฺคึ อทาสิ ฯ เสฏฺฐี คนฺธกุฏึ กิร ฌายตีติ สุตฺวา อาคจฺฉนฺโต ฌามกาเล อาคนฺตฺวา คนฺธกุฏึ ฌามํ โอโลเกนฺโต วาลคฺคมตฺตมฺปิ โทมนสฺสํ อกตฺวา วามพาหุ สมฺมิญฺชิตฺวา ทกฺขิเณน หตฺเถน มหาอปฺโปจิกํ อปฺโปเจสิ ฯ อถ นํ สมีเป จิตา ปุจฺฉึสุ กสฺมา สามิ เอตฺตกํ ธนํ วิสฺสชฺเชตฺวา กตาย คนฺธกุฏิยา ฌามกาเล อปฺโปเจสีติ ฯ โส อาห เอตฺตกํ เม กมฺมํ กตฺวา ตาตา อคฺคิอาทีนํ อสาธารเณ พุทฺธสาสเน ธนํ นิทหิตุํ ลทฺธํ ปุนปิ เอตฺตกํ วิสฺสชฺเชตฺวา สตฺถุ คนฺธกุฏึ กาตุํ ลภิสฺสามีติ ตุฏฺฐมานโส อปฺโปเจสินฺติ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ดังจะกล่าวโดยพิศดาร ในสมัย หนึ่ง อ.พระเถระชื่อว่ามหา-โมคคัลลานะ ข้ามลงอยู่ จากภูเขาชื่อว่าคิชฌกูฏ กับ ด้วยพระเถระชื่อว่าลักขณะ ได้เห็นแล้ว ชื่อซึ่งอชครเปรต ตัวประกอบแล้วด้วยโยชน์ยี่สิบห้า ด้วยจักษุ อันเป็นทิพย์ ฯ อ.เปลวแห่งไฟ ท. ตั้งขึ้นแล้ว จากศีรษะ ของเปรตนั้น ย่อมไป สู่ที่สุดรอบ ตั้งขึ้นแล้ว จากที่สุดรอบ ย่อมไป สู่ศีรษะ ตั้งขึ้นแล้ว จากข้าง ทั้งสอง ย่อมประชุมลง ในท่ามกลาง ฯ อ.พระเถระ เห็นแล้ว ซึ่งเปรตนั้น กระทำแล้ว ซึ่งการแย้ม ผู้อันพระเถระชื่อว่าลักขณะ ถามแล้ว ซึ่งเหตุแห่งการแย้ม กล่าวแล้ว ว่า ดูก่อนท่านผู้มีอายุ อ.กาลนี้ เป็นสมัยมิใช่กาล เพื่ออันพยากรณ์ ซึ่งปัญหา นี้ ย่อมเป็น อ.ท่าน พึงถาม ซึ่งเรา ในสำนัก ของพระศาสดา ดังนี้ เที่ยวไปแล้ว ในพระนครชื่อว่าราชคฤห์ เพื่อก้อนข้าว ผู้อันพระเถระชื่อว่าลักขณะ ถามแล้ว ในกาลแห่งตนไปแล้ว สู่สำนัก ของพระศาสดา กล่าวแล้วว่า ดูก่อนท่านผู้มีอายุ อ.เรา ได้เห็นแล้ว ซึ่งเปรต ตนหนึ่ง ในที่นั้น อ.อัตภาพ ของเปรตนั้น ชื่ออันมี อย่างนี้เป็นรูป อ.เรา ครั้นเห็นแล้ว ซึ่งเปรตนั้น ได้กระทำแล้ว ซึ่งการแย้มให้ ปรากฏ ด้วนอันคิดว่า อ.อัตภาพ อันมีอย่างนี้เป็นรูป เป็นอัตภาพอันเรา เคยเห็นแล้ว ย่อมเป็น หามิได้ หนอ ดังนี้ ดังนี้ ฯ อ.พระศาสดา ตรัสอยู่ ซึ่งพระดำรัส ท. มีพระดำรัสว่า ดูก่อนภิกษุ ท. อ.สาวก ท. ของเรา เป็นผู้มีจักษุ เป็นแล้ว หนอ เป็น ย่อมอยู่ ดังนี้เป็นต้น ทรงยังวาจาเป็นเครื่องกล่าวของพระเถระ ให้ตั้งอยู่เฉพาะแล้ว ตรัสแล้วว่า ดูก่อนภิกษุ ท. อ.เปรตนั่น แม้อันเรา เห็นแล้ว ที่ควงแห่งต้นไม้เป็นที่ตรัสรู้นั่นเทียว อ.เรา ไม่กล่าวแล้ว ด้วยอันคิดว่า ก็แล อ.ชน ท. เหล่าใด ไม่พึงเชื่อ ซึ่งคำ ของเรา อ.ความไม่เชื่อนั้น พึงมี เพื่อความไม่ เกื้อกูล แก่ชน ท. เหล่านั้น ดังนี้ ในกาลนี้ อ.เรา ได้แล้ว ซึ่งพระโมคคัลลานะ กระทำ ให้เป็นพยาน ย่อมกล่าว ดังนี้ ผู้อันภิกษุ ท. ทูลถามแล้ว ซึ่งกรรมในกาลก่อน ของเปรตนั้น ทรงพยากรณ์แล้ว ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ดังได้ยินมา ในกาลแห่งพระพุทธเจ้าทรงพระนามว่ากัสสปะ เศรษฐี ชื่อว่าสุมงคล ปูที่พื้นด้วยแผ่นอิฐทองคำ ให้สร้างวิหาร ในที่ประมาณ ๒๐ อุสภะ* ด้วยทรัพย์ประมาณเท่านั้นแล้ว ก็ให้ทำการฉลองวิหารด้วยทรัพย์ประมาณเท่านั้นเหมือนกัน ฯ วันหนึ่ง เขาไปสู่สำนักพระบรมศาสดาแต่เช้าตรู่ เห็นโจรคนหนึ่ง นอนเอาผ้ากาสาวะคลุมร่างตลอดถึงศีรษะ ทั้งมีเท้าเปื้อนโคลน อยู่ในศาลาหลังหนึ่ง ใกล้ประตูพระนคร จึงกล่าวว่า คนนี้ มีเท้าเปื้อนโคลน คงจักเป็นมนุษย์ที่เที่ยวเตร่ในยามค่ำคืนแล้วนอน ดังนี้ ฯ โจรเปิดหน้าเห็นเศรษฐีแล้ว คิดในใจว่า เรื่องนั้น เอาไว้ก่อนเถอะ เราจักรู้กรรม ที่ควรทำแก่เขา ดังนี้แล้ว ก็ผูกอาฆาตไว้ได้เผานา (ของเศรษฐี) ๗ ครั้ง ฯ ตัดเท้าโคทั้งหลายในคอก ๗ ครั้ง ได้เผาเรือน ๗ ครั้ง ฯ เขาไม่สามารถทำให้ความแค้นเคืองดับได้ แม้ด้วยการกระทำมีประมาณเท่านั้น จึงทำความคุ้นเคยกับคนใช้ของเศรษฐีนั้นแล้ว ถามว่า สิ่งของอะไร ย่อมเป็นที่รักของเศรษฐี ของท่าน ดังนี้ ทราบมาว่า สิ่งอื่นอันเป็นที่รักยิ่งกว่าคันธกุฎี ของเศรษฐีนั้น ย่อมไม่มี ดังนี้ คิดแล้วว่า เรื่องนั้น เอาไว้ก่อนเถอะ เราจักเผาคันธกุฎีแล้วทำความแค้นเคืองให้ดับ ดังนี้ เมื่อพระบรมศาสดา เสด็จเข้าไปบิณฑบาต จึงทุบหม้อน้ำสำหรับดื่มและน้ำสำหรับใช้ ได้จุดไฟที่พระคันธกุฎีแล้ว ฯ เศรษฐี ได้ทราบว่า ข่าวว่า พระคันธกุฎีถูกไฟไหม้ ดังนี้ เดินมาอยู่ มาถึงเมื่อพระคันธกุฎีถูกไฟไหม้แล้ว มองดูพระคันธกุฎี ที่ถูกไฟไหม้ ก็มิได้ทำความเสียใจแม้สักเท่าปลายขนทราย คู้แขนข้างซ้ายเข้ามา ปรบด้วยมือข้างขวาขนานใหญ่ ฯ ขณะนั้น ประชาชนยืนอยู่ ณ ที่ใกล้ ถามเขาว่า นาย

---

* มาตราวัด ๑ อุสภะ เท่ากับ ๕๐ เมตร

เพราะเหตุไร ท่านจึงปรบมือ ในเวลาที่พระคันธกุฎีซึ่งท่านสละทรัพย์ประมาณเท่านี้สร้างไว้ถูกไฟไหม้เล่า ดังนี้ ฯ เขาตอบว่า พ่อแม่ทั้งหลาย ข้าพเจ้าทำกรรมประมาณเท่านี้ ได้ฝังทรัพย์ไว้ในพระพุทธศาสนาที่ไม่ทั่วไปแก่อันตรายทั้งหลายมีไฟเป็นต้น ข้าพเจ้าจึงมีความปลาบปลื้มใจ ปรบมือด้วยคิดว่า เราจักได้สละทรัพย์ประมาณเท่านี้ สร้างพระคันธกุฎี เพื่อพระบรมศาสดา แม้อีก ดังนี้ ฯ

พระธรรมวชิรปัญญาจารย์ สิริญาโณ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม แปล
สนามหลวงแผนกบาลี ตรวจแก้.